

หลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

๑. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย) นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
(ภาษาอังกฤษ) Thai Massage for Health 150 hours

๒. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการและทฤษฎีการนวดไทยเพื่อสุขภาพ
๒. มีทักษะการนวดไทยเพื่อสุขภาพได้อย่างถูกวิธี ปลอดภัย
๓. สร้างทัศนคติที่ดี และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาทในการประกอบอาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพ
๔. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง
๕. เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวดไทยเพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

๓. โครงสร้างหลักสูตร

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๔. คำอธิบายหลักสูตร

ศึกษากายวิภาคศาสตร์ทั่วไป กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ ธรรมะกับสมาธิเพื่อสุขภาพ ทฤษฎีการแพทย์แผนไทย เกษัตริกรรมไทยเบื้องต้น ประวัติองค์ความรู้และการประยุกต์ใช้การนวดไทย เส้นประธานสิบ การตรวจร่างกายเบื้องต้น การนวดไทยเพื่อสุขภาพ การดัดตน การบันทึกผลการนวด การนวดไทยผ่อนคลาย การทบทวนการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และการฝึกภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือสถานที่ที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ มีทักษะการนวดไทยเพื่อสุขภาพได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย

๕. เนื้อหาหลักสูตร

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๖. การจัดเวลาและตารางสอน

ให้เป็นไปตามหน่วยงานที่ขอรับรองหลักสูตรกำหนด และเป็นการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่อง โดยกำหนดให้มีการเรียนการสอนต่อวันไม่เกินวันละ ๘ ชั่วโมง

๗. จำนวนชั่วโมงที่เรียนตลอดหลักสูตร ๑๕๐ ชั่วโมง

๘. คุณสมบัติผู้เรียน ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

- ๑) เป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี
- ๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- ๓) เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมและการฝึกปฏิบัติ

๙. คุณสมบัติของวิทยากรผู้สอน

(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๑๐. เกณฑ์การประเมินผล

- ๑) จะต้องใช้เวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียน
- ๒) เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และภาคปฏิบัติด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๓) ฝึกปฏิบัติภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย รายละไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง

๑๑. วิธีการประเมินผล

๑. การทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (สถาบันการศึกษา)
๒. การทดสอบการปฏิบัติงานภาคสนาม โดยครูประจำแหล่งฝึก

๑๒. เอกสารประกอบการเรียนการสอน (เอกสารที่แนะนำให้ใช้ประกอบการเรียนการสอน)

๑. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๔). **แนวปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
๒. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **คู่มือการฝึกอบรมด้านการแพทย์แผนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ร้านแมกเนทส์โตร์.
๓. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **คู่มือฝึกอบรมสปาไทยเพื่อสุขภาพ**. นนทบุรี.
๔. กลุ่มงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์ไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๓). **ตำราวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
๕. กัญญา ตวีเศษ. (๒๕๔๒). **คู่มืออบรมการนวดไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
๖. กองสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๙). **เอกสารความรู้ผู้ดำเนินการสปาเพื่อสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็มเอสคอร์ปอเรชั่น จำกัด.
๗. ชาศรียา หลิน, นิกรณ์ จันท์แสง และสุรพจน์ วงศ์ใหญ่. (๒๕๖๒). **การนวดรักษาโรคด้วยหลักเส้นประธานสิบ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สปีด เพรส จำกัด.
๘. นิกรณ์ จันท์แสง. (๒๕๖๒). **นวดกดจุดตามแนวเส้นประธานสิบ และทำบริหารกล้ามเนื้อ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัท เพาเวอร์ พรินท์ จำกัด.
๙. ประโยชน์ บุญสินสุข. (๒๕๔๙). **คัมภีร์วาริบำบัดและสปา**. กรุงเทพฯ: เอส พี การพิมพ์
๑๐. ปรีดา ตั้งตรงจิตร. (๒๕๔๗). **วิชาพื้นฐานเกี่ยวกับการนวดไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
๑๑. ปรีดา ตั้งตรงจิตร. (๒๕๖๓). **ฤาษีตัดตน เพื่อการบริหารร่างกายสำหรับบุคคลทั่วไป ๑๘ ท่า**. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
๑๒. เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ. (๒๕๔๐). **การแพทย์แผนไทยกับการส่งเสริมสุขภาพ : การแพทย์แผนไทยสายใยแห่งชีวิตและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
๑๓. มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์แผนไทยเดิมในพระราชูปถัมภ์. (๒๕๕๕). **หัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก)**. กรุงเทพฯ: อุษากการพิมพ์.
๑๔. ยงศักดิ์ ตันติปฏิภ. (๒๕๕๒). **ตำราการนวดไทย เล่ม ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา.

๑๕. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๓๙). **คู่มือปฏิบัติงานการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

๑๖. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **การแพทย์แผนไทยกับการดูแลสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

๑๗. สำนักงานการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). **สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๑๘. สำนักงานพัฒนากำลังคน กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๗). **ตำราการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง แบบเชลยศักดิ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.

๑๙. สำนักงานพัฒนากำลังคน กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๗). **ตำราการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง แบบราชสำนัก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

๒๐. สุธเกียรติ อาชานุภาพ. (๒๕๕๓). **ตำราการรักษาโรคทั่วไป**. กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์.

๒๑. อภิชาติ ลิมตียะโยธิน. (๒๕๔๕). **คู่มืออบรมการนวดไทยแบบราชสำนัก ภาคเทคนิคการนวดรักษาโรคที่พบบ่อย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์เนศพรีนติ้งเซ็นเตอร์.

โครงสร้างหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

รายวิชา	จำนวนชั่วโมง		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน	๒๗	๕	๓๒
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ทั่วไป	๑๕	๐	๑๕
๑.๒ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	๓	๐	๓
๑.๓ ธรรมะกับสมาธิเพื่อสุขภาพ	๐	๓	๓
๑.๔ ความรู้พื้นฐานการแพทย์แผนไทย	๖	๐	๖
๑.๕ เกสัชกรรมไทยเบื้องต้น	๓	๒	๕
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา	๑๗	๖๔	๘๑
๒.๑ ประวัติ องค์ความรู้และการประยุกต์ใช้การนวดไทย	๑	๐	๑
๒.๒ การตรวจร่างกายเบื้องต้น	๐	๑๐	๑๐
๒.๓ เส้นประธานสิบ เส้นสันตฆาต เส้นปัตฆาต เส้นรัตฆาต	๖	๐	๖
๒.๔ การนวดไทยเพื่อสุขภาพ การประยุกต์การนวดตามแนวเส้นประธานสิบ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ และการผ่อนคลาย	๓	๓๐	๓๓
๒.๕ การดัดตน	๒	๗	๙
๒.๖ การบันทึกผลการนวด	๓	๒	๕
๒.๗ การนวดไทยผ่อนคลาย	๒	๑๐	๑๒
๒.๘ การทบทวนการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	๐	๕	๕
๓. หมวดการฝึกภาคสนาม	๑	๓๖	๓๗
รวมทั้งสิ้น	๔๔	๑๐๖	๑๕๐

เนื้อหาของหลักสูตรรณวตไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

ชื่อวิชา	คำอธิบาย	จำนวนชั่วโมง		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑.หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน		๒๗	๕	๓๒
๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ทั่วไป	รูปร่าง ลักษณะ ที่ตั้ง หน้าที่ วิธีการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ โครงสร้างของระบบโครงกระดูก และระบบกล้ามเนื้อ ความสัมพันธ์ในแต่ละส่วนโครงสร้างของระบบทั้งหมดของร่างกาย และข้อระวังในการรณวต	๑๕	๐	๑๕
๑.๒ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ	หลักทั่วไปของกฎหมายวิชาชีพ จรรยาบรรณ และบทกำหนดโทษของกฎหมาย หลักจริยธรรม ศีลธรรมและกิริยามารยาท	๓	๐	๓
๑.๓ ธรรมะกับสมาธิเพื่อสุขภาพ	การฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อการเรียนรู้ถึงวิธีการนำเข้าสู่สมาธิ ด้วยการสวดมนต์และนั่งสมาธิ ทำกายบริหาร การดูแลเฉพาะส่วน	๐	๓	๓
๑.๔ ความรู้พื้นฐานการแพทย์แผนไทย	ประวัติการแพทย์แผนไทย ประวัติอาจารย์ ชิวโกมารักจัน การกำเนิดมนุษย์ เบญจขันธ์ มหาภูตรูป ๔ ตรีโทษ การวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน สมุฏฐานการเกิดโรค ความสัมพันธ์ระหว่างสมุฏฐานกับฤดูกาล อายุ เวลา สถานที่ อาหารและพฤติกรรม การปรับสมดุลตรีโทษ อิทธิพลของดวงดาวที่มีผลต่อสุขภาพ การนำทฤษฎีการแพทย์แผนไทยไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนหลักวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ ข้อห้ามในการรณวต	๖	๐	๖
๑.๕ เกษีขกรรมไทยเบื้องต้น	การใช้ยาไทยประกอบการรณวต ข้อห้ามและประโยชน์ วิธีการใช้ในการบรรเทาอาการเกี่ยวกับกระดูก เส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ ศึกษาหลักวิธีการ ขั้นตอน ประโยชน์ ข้อห้ามของการอบสมุนไพร ประคบสมุนไพร สมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน รสของยา ๙ รส รวมถึงยาสามีญ ประจำบ้าน	๓	๒	๕
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา		๑๗	๖๔	๘๑
๒.๑ ประวัติ องค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้การรณวตไทย	ศึกษาประวัติความเป็นมา คุณค่าของการรณวตไทย ผลของการรณวตไทยต่อสุขภาพ การนำไปใช้ในระดับสถานบริการสาธารณสุข	๑	๐	๑
๒.๒ การตรวจร่างกายเบื้องต้น	หลักการทำงานและหน้าที่ของระบบข้อต่อและกล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายในภาวะปกติ ศึกษาความผิดปกติของระบบกล้ามเนื้อและข้อต่อ สามารถประเมินเพื่อแยกอาการที่สามารถรณวตได้และรณวตไม่ได้ ได้อย่างถูกต้อง และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน	๐	๑๐	๑๐

เนื้อหาของหลักสูตรรณรงค์ไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

ชื่อวิชา	คำอธิบาย	จำนวนชั่วโมง		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๒.๓ เส้นประธานสิบ เส้นสันทฆาต เส้นปัตฆาต เส้นรัตฆาต	ลักษณะโครงสร้างของเส้นประธาน ลักษณะการเดินของ แนวเส้นสิบที่เกี่ยวข้องกับกายวิภาคศาสตร์ และการ ประยุกต์ใช้ทางการนวด	๖	๐	๖
๒.๔ การนวดไทยเพื่อสุขภาพ การประยุกต์การนวดตามแนว เส้นประธานสิบ เพื่อการส่งเสริม สุขภาพ และการผ่อนคลาย	วิธีการ ขั้นตอนการนวดไทยแบบทั่วไป ในท่านอนหงาย นอนตะแคง นอนคว่ำ ท่านั่ง นวดหน้า นวดศีรษะ การยืด เส้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อและบรรเทา อาการปวดเมื่อย	๓	๓๐	๓๓
๒.๕ การตัดตุน	การฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้ วิธีการ ขั้นตอน ประโยชน์ ข้อควรระวังต่าง ๆ ในการปรับโครงสร้างร่างกายด้วยการ ใช้ท่าฤๅษีตัดตุนพื้นฐาน ๑๕ ท่า หรือวิธีการอื่น เช่น มณีเวช โยคะ ทำบริหารร่างกายในอาการต่างๆ ฯลฯ	๒	๗	๙
๒.๖ การบันทึกผลการนวด	การบันทึกก่อนและหลังการนวด การวิเคราะห์และการ ติดตามผลการนวด จากการฝึกปฏิบัติ	๓	๒	๕
๒.๗ การนวดไทยผ่อนคลาย	การประยุกต์ใช้การนวดไทยตามแนวเส้นประธานสิบ เส้นสันทฆาต เส้นปัตฆาต เส้นรัตฆาต เพื่อผ่อนคลาย อาการที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปวดศีรษะ ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดเมื่อยแขน - ขา ปวดสะโพก ปวดเข่า ปวดข้อเท้า ที่ไม่ได้เกิดจากการอักเสบ	๒	๑๐	๑๒
๒.๘ การทบทวนการนวดไทย เพื่อสุขภาพ	การฝึกปฏิบัติเพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการนวดไทยอย่าง ต่อเนื่อง ในท่านอนหงาย (พื้นฐานขา - แขน) ท่านอน ตะแคง ท่านอนคว่ำ ท่านั่ง (นวดโค้งคอและสะบัก) และ การนวดเท้า การทดสอบ ปฏิบัติเพื่อความถูกต้องใน ตำแหน่งและแนวเส้น น้ำหนักในการนวด และการลำดับ ขั้นตอนที่ถูกต้อง	๐	๕	๕
๓. หมวดการฝึกภาคสนาม		๑	๓๖	๓๗
	๓.๑ เรียนรู้ความเข้าใจกฎระเบียบ ขั้นตอนการทำงาน และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	๑	๐	๑
	๓.๒ ฝึกภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือ สถานที่ที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ อย่างน้อย จำนวน ๓๐ ราย รายละไม่ต่ำกว่า ๑ ชั่วโมง หรือไม่น้อย กว่า ๓๖ ชั่วโมง และทำรายงานหลังการฝึกปฏิบัติ	๐	๓๖	๓๖
รวมทั้งสิ้น		๔๔	๑๐๖	๑๕๐

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรรวมวาทไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๑. หมวดวิชาความรู้พื้นฐาน ๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ทั่วไป	๒๗	๕				
	๑๕	๐	- ปรินญาแพทยศาสตรบัณฑิต - ปรินญาพยาบาลศาสตร หรือเทียบเท่า - ปรินญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด) - ปรินญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ) - ปรินญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปรินญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปรินญาการแพทย์แผนไทย - ประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นต้น			
๑.๒ กฎหมายและ จรรยาบรรณวิชาชีพ	๓	๐				
			- ปรินญานิติศาสตรบัณฑิต - ปรินญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปรินญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปรินญาการแพทย์แผนไทย - อนุปรินญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙			
๑.๓ ธรรมเนียมกับสมิทธิเพื่อสุขภาพ	๐	๓				- ผู้มีความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมและสมิทธิ

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๑.๔ ความรู้พื้นฐานการแพทย์แผนไทย	๖	๐	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 			
๑.๕ เกณฑ์กรมไทยเบื้องต้น	๓	๒	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเภสัชกรรมไทย 		<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเภสัชกรรมไทย 	
๒. หมวดวิชาความรู้เฉพาะสาขา	๑๗	๖๔				
๒.๑ ประวัติ องค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้การนวดไทย	๑	๐	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 			
๒.๒ การตรวจร่างกายเบื้องต้น	๐	๑๐			<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต - ปริญญาพยาบาลศาสตร์ - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย 	

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อ วิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อ วิทยากร
๒.๒ การตรวจร่างกายเบื้องต้น (ต่อ)						
๒.๓ เส้นประสาทสิบเส้นต้นขาต เส้นต้นขาต เส้นต้นขาต	๖	๐	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - บุคลากรสาธารณสุขที่มีความรู้ความสามารถ 	
๒.๔ การนวดไทยเพื่อสุขภาพ การประยุกต์การนวดตามแนวเส้นประสาทสิบ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการผ่อนคลาย	๓	๓๐	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรครุศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 		<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรครุศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 	
			<ul style="list-style-type: none"> - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย(๕๐๐/๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการนวดไทยที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย(๕๐๐/๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการนวดไทยที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 	

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๒.๕ การดัดตน	๒	๗	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรครูฝึกแพทย์แผนไทยจากสถาบันการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย(๘๐๐/๑.๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการนวดไทยที่ได้รับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรฝึกแพทย์แผนไทยจากสถาบันการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย(๘๐๐/๑.๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการนวดไทยที่ได้รับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี 		
๒.๖ การนวดที่กล้ามเนื้อ	๓	๒	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 		
๒.๗ การนวดไทยอ่อนคลาย	๒	๑๐	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย 		

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรรณรงค์ไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๒.๗ การรณรงค์ไทยผ่าน คล้าย (ต่อ)			- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการ ๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มี นวดไทยที่ได้รับบริการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มี ชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี		- ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการ ๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มี นวดไทยที่ได้รับบริการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มี ชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
๒.๘ การทบทวนการรณรงค์ ไทยเพื่อสุขภาพ	๐	๕			- ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต - อนุปริญญาการแพทย์แผนไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการรณรงค์ไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรครุฝึกแพทย์แผนไทยจากสถาบันการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการ ๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทยหรือจากหลักสูตรการ นวดไทยที่ได้รับบริการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มี ชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน และมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี	
๓. หมวดการฝึกภาคสนาม	๑	๓๖				
	๑	๓๖			- เป็นผู้ให้บริการที่จบหลักสูตรกลางที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กำหนด จากสถาบันการศึกษาที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพรับรอง ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๑ ปี - ปริญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต - ปริญญาการแพทย์แผนไทยบัณฑิต	

คุณสมบัติวิทยากรหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมง		ผู้สอนภาคทฤษฎี		ผู้สอนภาคปฏิบัติ	
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร	คุณวุฒิ	ชื่อวิทยากร
๓. หมวดการฝึกภาคสนาม (ต่อ)						
					<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านเวชกรรมไทย - ผู้จบหลักสูตรครูฝึกแพทย์แผนไทยจากสถาบันการแพทย์แผนไทย และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๒ ปี - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๗๒ ชั่วโมง หรือ หลักสูตร วิชาชีพลูกเสือการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย(๘๐๐/๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทย หรือจากหลักสูตรการนวดไทย ที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีชั่วโมงเรียนมากกว่าหรือเทียบเท่าหลักสูตรที่จะทำการสอน 	